

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до I редакції
проекту стандарту державної мови
«ТЕРМІНОЛОГІЯ У СФЕРІ КІБЕРБЕЗПЕКИ»

1. Назва та вид стандарту державної мови

Стандарт державної мови «Термінологія у сфері кібербезпеки» (далі – Стандарт).

2. Вид робіт із напрацювання стандарту державної мови

Напрацювання Стандарту.

3. Підстава для напрацювання, перегляду чи внесення змін до стандарту державної мови

Підставою для напрацювання цього Стандарту є:

1. Закон України від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

2. Закон України від 05 жовтня 2017 року № 2163-VIII «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України».

3. Закон України від 05 липня 1994 року № 80/94-ВР «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах».

4. Указ Президента України від 26 серпня 2021 року № 447/2021 «Про Стратегію кібербезпеки України».

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 року № 518 «Про затвердження Загальних вимог до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури».

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1426 «Про затвердження Положення про організаційно-технічну модель кіберзахисту».

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 911 «Про затвердження Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови».

8. Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 16 листопада 2023 року № 421, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 04 грудня 2023 року за № 2107/41163 «Про затвердження Порядку напрацювання, затвердження, введення в дію, перегляду стандартів державної мови та внесення змін до них».

9. Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 17 січня 2025 року № 18 «Про напрацювання проекту стандарту державної мови “Термінологія у сфері кібербезпеки”» (зі змінами).

10. Пункт 4 Програми робіт із напрацювання, затвердження, перегляду стандартів державної мови чи внесення змін до них, затвердженої

рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 14 лютого 2024 року № 34 (зі змінами).

11. ДСТУ 3966:2009 «Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять».

4. Розробники стандарту державної мови

Робоча група, утворена рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови «Про напрацювання проєкту стандарту державної мови «Термінологія у сфері кібербезпеки»» від 17 січня 2025 року №18 (зі змінами), у складі:

1) Вавіленкової Анастасії – доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри кібербезпеки центру кібербезпеки Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій Національної академії Служби безпеки України (керівника робочої групи);

2) Ісмайлова Карена – кандидата юридичних наук, доцента, підполковника поліції, начальника 5-го відділу (інформаційних технологій та програмування в південному регіоні) (м. Одеса) 3-го управління (інформаційних технологій та програмування) Департаменту кіберполіції Національної поліції України;

3) Бернацької Світлани – кандидата філологічних наук, доцента, заслуженого працівника освіти України, доцента кафедри української мови, літератури та культури факультету лінгвістики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;

4) Безштанька Віталія – кандидата технічних наук, співробітника Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

5) Владімірова Євгена – капітана, директора центру кібербезпеки Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій Національної академії Служби безпеки України;

6) Волошка Сергія – кандидата технічних наук, полковника, старшого наукового співробітника, професора кафедри комунікаційних технологій та кіберзахисту Національного університету оборони України;

7) Довганя Олександра – доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, радника при дирекції ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України»;

8) Жиліна Артема – кандидата технічних наук, доцента, співробітника Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

9) Зверева Володимира – кандидата технічних наук, старшого наукового співробітника, радника Голови Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

10) Котетунова Віктора – кандидата технічних наук, співробітника Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

11) Ланде Дмитра – доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри інформаційної безпеки Навчально-наукового фізико-технічного інституту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;

12) представника Головного управління зв'язку та кібербезпеки Генерального штабу Збройних Сил України;

13) Ткачук Наталії – кандидата юридичних наук, полковника, керівника служби з питань інформаційної безпеки та кібербезпеки Апарату Ради національної безпеки і оборони України;

14) Федієнка Олександра – голови підкомітету з питань безпеки у кіберпросторі, урядового зв'язку, криптографічного захисту інформації Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки, народного депутата України.

5. Термін напрацювання стандарту державної мови

Початок роботи – січень 2025 року.

Завершення роботи – вересень 2026 року.

6. Призначення і завдання стандарту державної мови

6.1. У національному законодавстві й у перекладах міжнародних термінів із кібербезпеки, та кіберзахисту, наукових працях й офіційних документах органів державної влади в Україні натрапляємо на неоднозначне використання та трактування понять зі сфери кібербезпеки (авторизація, авторизація з кібербезпеки), доволі часто трапляються випадки вживання іншомовних термінів за наявності українських відповідників. Відсутність стандартизації термінології з кібербезпеки негативно позначається на ефективності комунікації між фахівцями різних організацій та відомств, що є критично важливим для координації дій у сфері кіберзахисту.

6.2. Стандарт призначений створити несуперечливу та стандартизовану систему термінів кібербезпеки, сприяти вноормуванню використання термінології кібербезпеки та кіберзахисту іншомовного походження.

6.3. Створений Стандарт сприятиме розв'язанню таких завдань:

1) унормувати однозначно зрозумілі й логічно несуперечливі терміни у сфері кібербезпеки в майбутніх лексикографічних працях, науковій, довідковій і навчально-методичній літературі;

2) сприяти перекладу українською мовою термінології у сфері кібербезпеки:

3) привести національне законодавство у сфері кібербезпеки до єдиної вживаної термінології;

4) сприяти підвищенню рівня технічної освіти в Україні;

5) сприяти подальшому розвитку української професійної мови у сфері кібербезпеки та кіберзахисту.

6.4. Терміни, закріплені цим Стандартом, застосовують у роботі органів державної влади, силових структур, організацій критичної інфраструктури, органів місцевого самоврядування, діловодстві, довідковій, науковій, навчально-методичній і публіцистичній літературі, а також у роботі підприємств, установ та організацій усіх форм власності.

7. Характеристика об'єкта стандартизації

7.1. Об'єктом стандартизації є термінологія у сфері кібербезпеки.

7.2. Термінологія кібербезпеки та кіберзахисту взаємопов'язана з іншими перспективними об'єктами стандартизації у сфері інформаційних технологій, зокрема з термінологією інформаційної безпеки та захисту, соціальної інженерії тощо.

7.3. Розроблення Стандарту є актуальним з огляду на суперечливість і невпорядкованість застосування термінології кібербезпеки та кіберзахисту в офіційних документах, науковій і навчально-методичній літературі. Особливу актуальність розроблення цього Стандарту зумовлює процес європейської інтеграції України, що вимагає уніфікованих підходів до поняттєвого апарату, узгодження національної термінології з глобальними стандартами (ISO/IEC, NIST, ENISA), що полегшує міжнародну співпрацю та обмін досвідом у сфері кібербезпеки.

8. Взаємозв'язок з іншими нормативними документами

8.1. Стандарт не пов'язаний із чинними стандартами державної мови та не зумовлює необхідності їхнього перегляду або внесення до них змін.

8.2. Стандарт напрацьований з урахуванням ДСТУ 3966:2009 «Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять».

9. Джерела інформації

Основними джерелами інформації, що використані під час напрацювання проєкту Стандарту, є законодавство України у сфері кібербезпеки та кіберзахисту, а також довідкова, наукова та навчально-методична література з інформаційної та кібербезпеки.

10. Інформація про громадське обговорення проєкту стандарту державної мови, надані пропозиції та висновки від наукових та освітніх установ, зокрема від Інституту української мови Національної академії

Планом напрацювання проєкту Стандарту передбачено його винесення на громадське обговорення та направлення до наукових і освітніх установ для отримання пропозицій та висновків.

11. Дата набрання чинності

Дату набрання чинності Стандарту визначає Національна комісія зі стандартів державної мови після затвердження остаточної редакції проєкту Стандарту.

Відповідно до Програми робіт із напрацювання, затвердження, перегляду стандартів державної мови чи внесення змін до них цей документ може набрати чинності не раніше ніж ____ 2026 р.

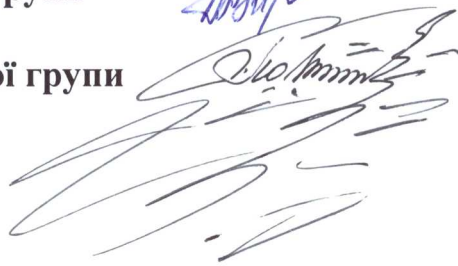
Схвалено на засіданні робочої групи 06 лютого 2026 року (протокол № 7).

Голова робочої групи

Анастасія ВАВІЛЕНКОВА

Секретар робочої групи

Світлана БЕРНАЦЬКА